

Facit till Bums år 4 övningsboken

Till dig som använder detta facit:

Sidnumren hänvisar till sidan i övningsboken.

Till några uppgifter står det "elevens eget svar" i facit. Med det menas att det kan finnas flera olika svar. Om du är osäker på om ditt svar är rätt, så fråga din lärare.

Konsten att lära sig nya saker

s. 4–11

Studieteknik

1. Studieteknik är den teknik som du använder dig av när du lär dig nya saker och bygger upp din kunskap.
2. a) elevens eget svar
b) elevens eget svar
3. Stödord är viktiga ord som hjälper dig att minnas.
4. Det kan vara bra t.ex. när du håller muntligt föredrag eller redovisar något för klassen.
5. a) elevens eget svar
b) elevens eget svar
6. Att återberätta är att berätta något du hört, sett eller läst med egna ord.
7. elevens eget svar
8. En tankekarta är en karta för minnet med ord och bilder.
9. En tankekarta hjälper dig att t.ex. planera, sammanfatta, repetera eller komma ihåg något du lärt dig.
- 10–11. elevens eget svar

Att ta eget ansvar

- 1–3. elevens eget svar

Skrivarskola

s. 12–29

Bota skrivkrampen

- 1–2. elevens eget svar

Välj en bra titel

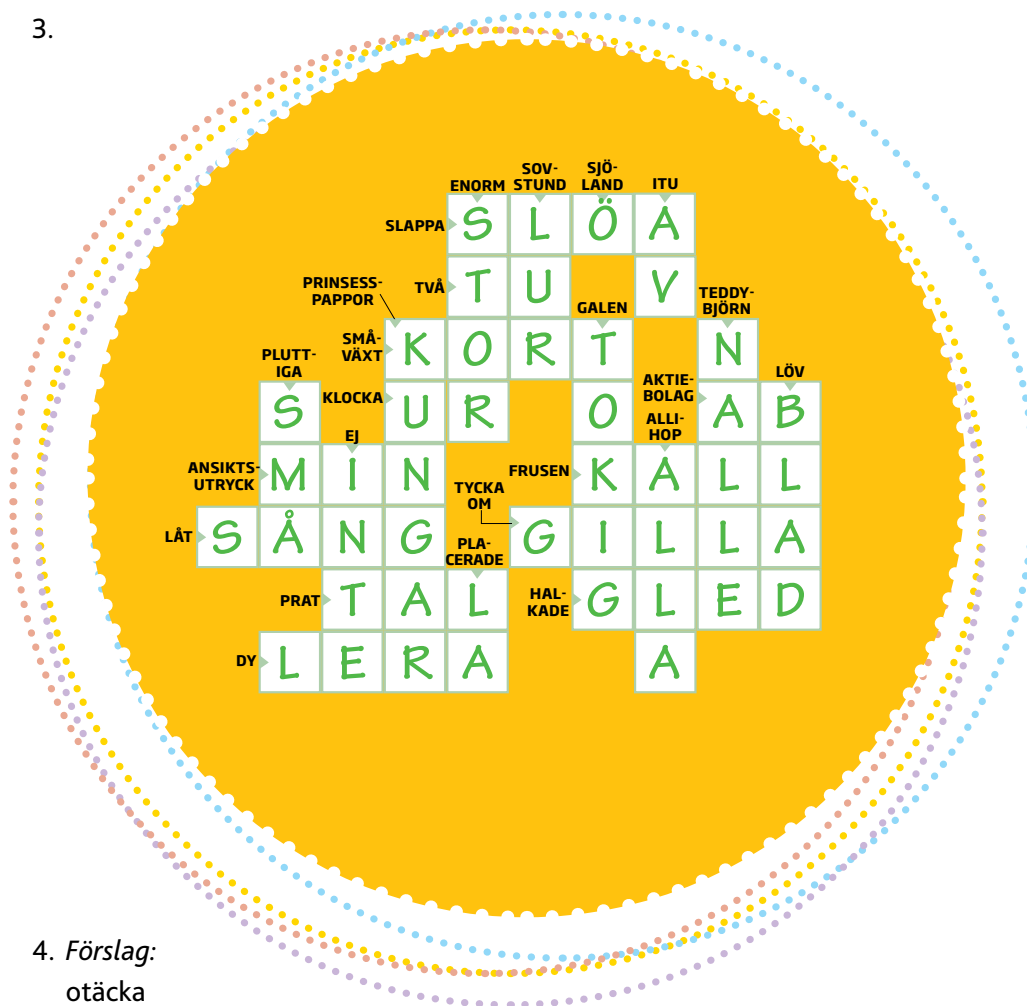
- 1–3. elevens eget svar

Börja inte från början

1. elevens eget svar
2. direkt in i handlingen
3. Det kan vara bra därför att en spännande inledning kan locka läsaren att läsa vidare.

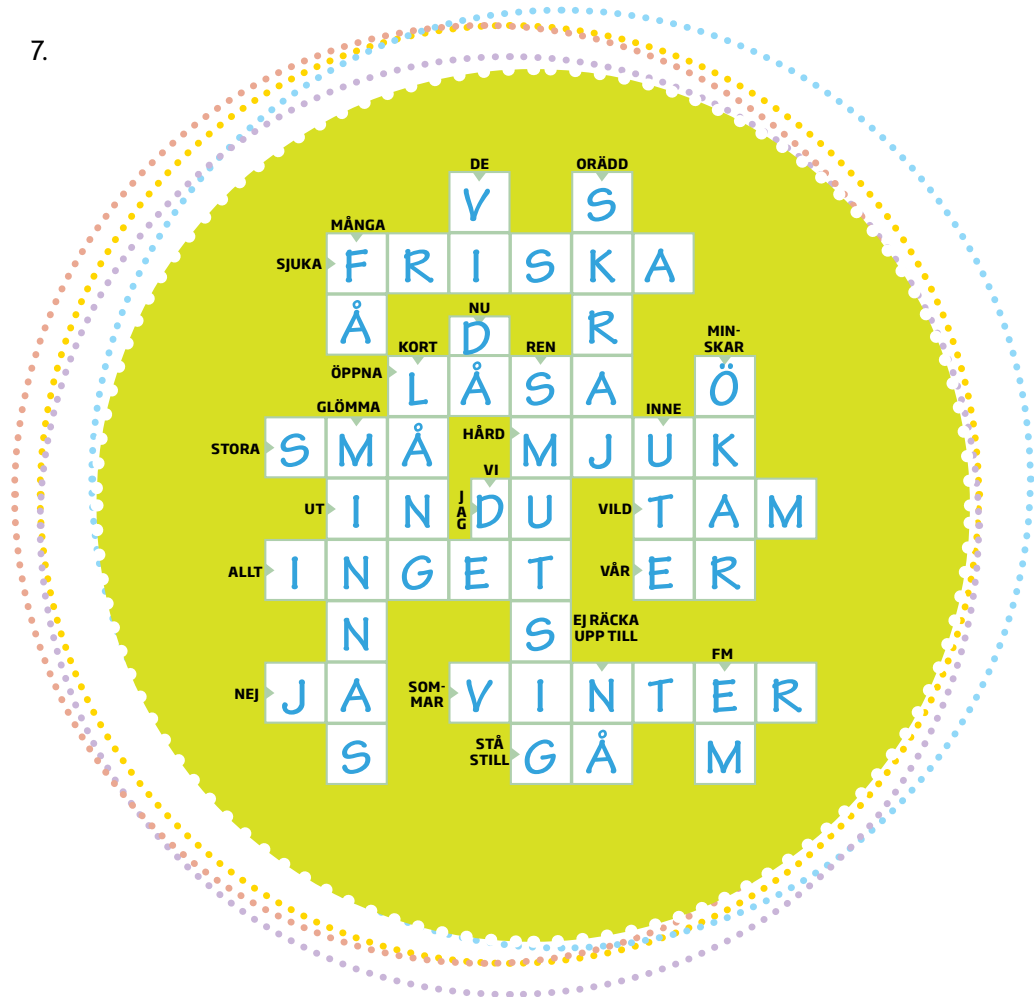
Måla med språket

1. En synonym är ett ord som betyder (nästan) samma sak som ett annat ord.
2. Texten blir mer levande, exakt och omväxlande.
- 3.



4. *Förslag:*
 - otäcka
 - enorma
 - fruktansvärt
 - gigantiska
 - skräckinjagande
 - mäktiga
 - Väldigt
 - brett
 - ordentligt
 - jättelika
 - Tusen
 - Läskigt
5. Motsatsord är ord som betyder tvärtom mot varandra.
6. klok – dum
 - snäll – elak
 - snabb – långsam
 - rolig – tråkig
 - hög – låg

7.



8. En liknelse är en beskrivning av något som är tänkt att skapa en bild i läsarens fantasi.

9. Hal
varg
Pigg
uggla
Flitig

10–12. elevens eget svar

Hur sitter orden ihop?

- lortgris: någon som gärna smutsar ner sig
lipsill: någon som gråter för minsta anledning
fåhund: usling
- a) cykelkorg, fruktkorg, korgstol, hundkorg, vakthund, hundben, solstol, solhjul, stolsben, cykelhjul
b) elevens eget svar
- a–c) elevens eget svar
d) Då måste man byta ut alla i den sista kolumnen.

4. rakapparat
snabbmat
lättmajonnäs
halv grillad kyckling med kulpotatis
skumtomte
oliver fårost
pajform
kulglass

Förkortningar

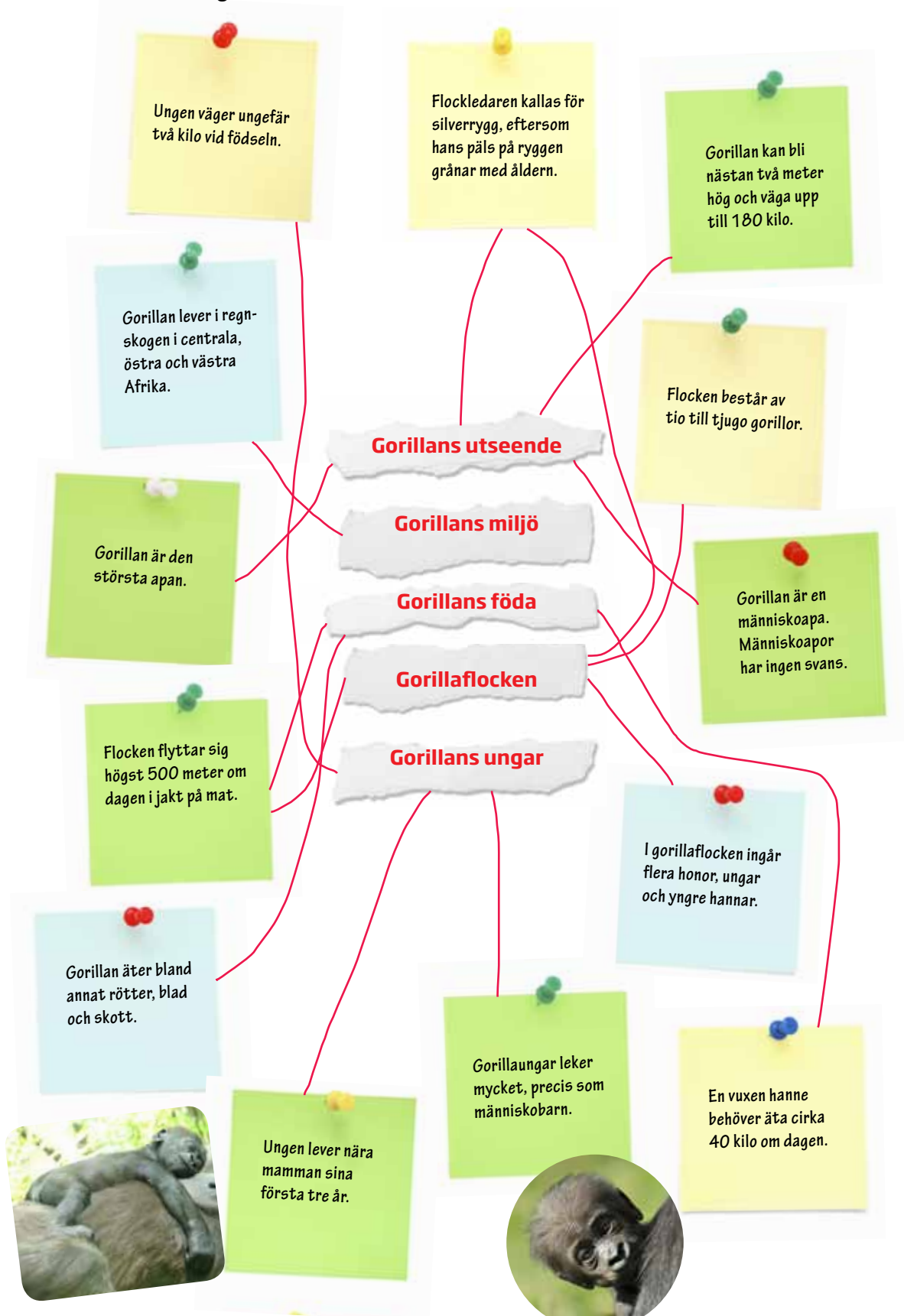
1. Det passar till exempel i egna anteckningar; i mejl, blogginlägg eller Facebook-kommentarer.
2. bl.a – bland annat
ca – cirka
i st.f. – i stället för
d.v.s – det vill säga
t.ex. – till exempel
t.o.m – till och med
m.m. – med mera
o.s.v. – och så vidare
p.g.a. – på grund av
3. Punkterna ersätter borttagna bokstäver.
4. elevens eget svar

Skiljetecken

1. ., ! ? ; : –
2. Skiljetecken används för att skilja på olika delar av texten så att den ska bli lätt att läsa.
3. Förslag:
Ingen vet vem som kastade stenen, det kanske var Helge – vem vet? Rektorn blev vansinnig och lärarna skällde, men ingen erkände. De sa att vi skulle sitta kvar ända tills någon hade skvallrat. Timmarna gick. Till slut sa Pelle:
– Får jag gå om jag säger vem som gjorde det?
– Ja, sa rektorn.
– Det var jag, sa Pelle.

Att skriva faktatexter

1. Förslag:



2-4. elevens eget svar

Lyssna lyhört och prata proffsigt

s. 30–39

Våra verktyg

1. Teckenspråket (Svenska handalfabetet)

Ljud runtomkring

1. elevens eget svar

2. a) elevens eget svar, t.ex. vågskvalp, fågelkvitter, musik, rytmer, glädjerop, skratt

b) elevens eget svar, t.ex. vindens sus, knakande grenar, skrik, gnisslande dörrar

3–4. elevens eget svar

Bli en god lyssnare

1–2. elevens eget svar

Vem berättar du för?

1–4. elevens eget svar

Konsten att läsa högt

1. Träna hemma, öva på att använda rösten rätt, ta det lugnt, följ med i texten och öva på uttal. Tänk på hur du läser och vad du läser.

2–3. elevens eget svar

Kroppsspråket

1. Kroppsspråk är det du uttrycker med kroppen med blickar, gester och kroppshållning.

2. Kroppsspråket kan förstärka det du säger. Lär dig att utnyttja det.

3. elevens eget svar, t.ex. missnöjd eller arg, förvånad eller oförstående, glad eller skämtsam.

4. elevens eget svar, t.ex. förvirrad turist, stolta nyblivna föräldrar, nyförälskat par, nervös tjej

Dramatisera

1. elevens eget svar

2. När du improviserar hittar du på och fantiserar fritt eller från ett givet ämne.

3. När du mimar berättar du något eller sjunger något med hjälp av kroppsspråket helt utan ljud.

Lust att läsa

s. 40–55

Om läsning

1–6. elevens eget svar

I böckernas värld

1. b) elevens eget svar
- c) *Förslag*: Vettskrämd betyder att bli så rädd att man knappt kan tänka.
- d) *Förslag*: När bröstet känns alldeles kallt, blir man rädd och orolig och kan knappt prata.
- e) elevens eget svar
- f) elevens eget svar
- g) *Förslag*: Maria är alldeles för rädd för den konstiga tanten.

Var hittar du böckerna?

1. *Förslag*: Man kan söka information i böcker och på internet, läsa böcker och serier, man kan lyssna till böcker och musik, man kan lyssna till författare som berättar, man kan låna böcker, man kan läsa läxor .

2–9. elevens eget svar

Gamla böcker och nya

1–6. elevens eget svar

7. b) *Förslag*: Sigge menar att han ska reta och vara dum mot Buller.
- c) elevens eget svar
- d) elevens eget svar
8. a-b) elevens eget svar
- c) Draken heter *Hjärteblod*. Den är *röd*. Draken ligger i ett hus som kallas *ruvhuset*. Den *lägger ägg*. *Jakkin* äger draken.
- d) Nynna betyder att sjunga svagt utan ord.
- e) Den som vankar av och an går fram och tillbaka utan mål.
- f) röd, gräddfärgad, scharlakansrött, ljusrött, blodrött, rosenrött, rubinrött
9. a) En pseudonym är ett påhittat namn för en författare eller konstnär.
- b) Den som himlar med ögonen visar att han eller hon inte gillar något.
- c) Något som dimper ner faller ner mycket plötsligt och med en duns.
- d) En vätte är ett mystiskt, övernaturligt väsen som ofta bor under jorden.

10. 1. 2
2. 2
3. 1
4. X
5. 2
6. 1
7. X
8. 1
9. X
10. 2
11. 1
12. X

Bland bokstäver och ord

s. 56–73

Alfabetet

1. Det finns 29 bokstäver i det svenska alfabetet.
2. C D E F G I K L M N P Q S T V X Y Z Å Ö
D E G H J K N O P R S T U W Y Å Ä
3. elevens eget svar
4. Alfabetisk ordning är när bokstäver kommer i den ordning som de står i alfabetet.
5. aldrig, alltid, anka, annons, ansikte
6. Alfabetets användning anar aporna aldrig:
 1. aldrig 2. alfabetets 3. anar 4. användning 5. aporna
 Blå blommor behöver blandas, bestämmer Bosse:
 1. behöver 2. bestämmer 3. blandas 4. blommor 5. blå 6. Bosse
 Druider dagdrömmer delvis, dundrade Disa:
 1. dagdrömmer 2. delvis 3. Disa 4. druider 5. dundrade
 Elaka Elmer erbjuder Elisabet en enorm entrecote:
 1. elaka 2. Elisabet 3. Elmer 4. en 5. enorm 6. entrecote
7. elevens eget svar

Ordböcker och uppslagsböcker

1. 1. alfabet 2. båt 3. cykel 4. docka 5. fågel 6. kofta 7. mask 8. siffra 9. ängel
2. En mynning är den plats där en flod rinner ut. En mynning är också öppningen på ett rör.
3. Ett bälte kan vara ett skärp eller rem. Ett bälte kan också vara ett långt och smalt område.

Vokaler

1. a, i, o, Å, e, y, e, u, o, ä, u, a, ö, Ö, e, o
2. 56 vokaler
3. En lång vokal låter som när man läser upp den i alfabetet.
4. elevens eget svar

5.

Ö	I	E	Ä	Y	A	O	Å	U
Y	O	Ä	U	E	Å	Ö	A	I
A	U	Å	I	O	Ö	E	Y	Ä
Ä	Å	Ö	O	I	E	A	U	Y
U	Y	A	Å	Ö	Ä	I	E	O
I	E	O	Y	A	U	Å	Ä	Ö
E	Ö	Y	A	U	O	Ä	I	Å
O	Ä	U	E	Å	I	Y	Ö	A
Å	A	I	Ö	Ä	Y	U	O	E

Konsonanter

1. Det började mörkna och en underlig stämning spred sig i skogen.
2. Dt brjd mrkn ch n ndrlg stmnng sprd sg skgn.
3. elevens eget svar

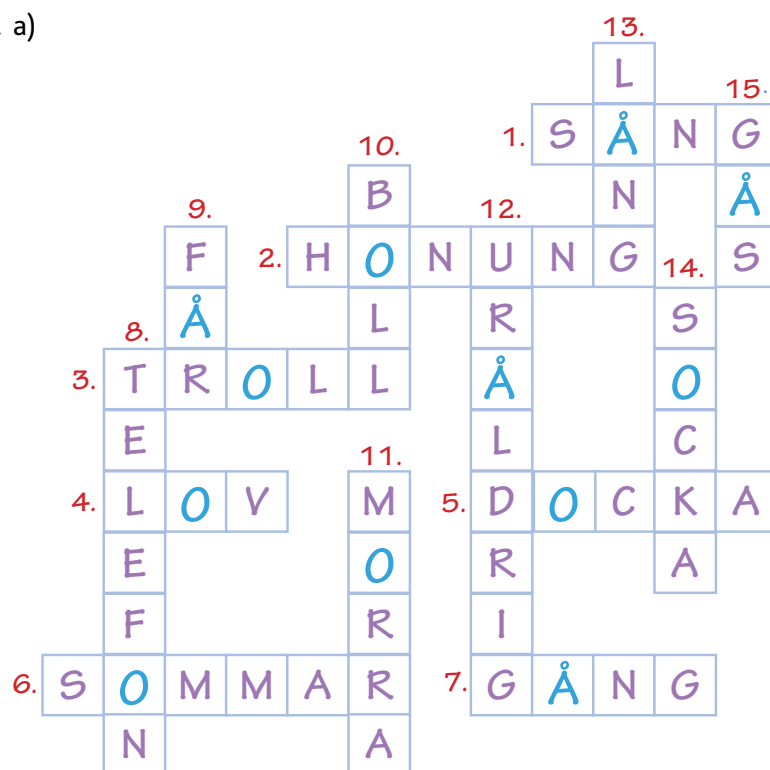
Stavning

1. Lång vokal X: mosa, sal, mål, skryta, skola, sol, byta, gås, sil
Kort vokal O: sill, kall, massa, grilla, bytta, rått, potta
2. a) Tyvärr har det blivit fel i grundboken, nr. 8 vågrätt. Där ska stå våt.

11.	1.	T	R	E	T	T	I	O	16.	2.	T	A	S	S
					T									N
	3.	R	Å	T	T	A		K						U
					A		4.	P	L	Ä	T	T	A	R
	10.	5.	K	A	L	L		Ä						B
			U				6.	L	Ä	T	T			B
			R					T						L
			R				8.	T	O	R	R			L
														R
	9.	A	L	L				A	7.	A		L		

- b) Vokalerna är korta.

3. a) lugn – ugn, blinka – linka, anka – plankan, lång – sång, blänka – tänka,
äng – säng, lunka – sjunka
b) ng, g, n
c) elevens eget svar
4. tunga, banken, pengar, tänkt, länge, Pengarna, klingade, lugnare
5. elevens eget svar
6. a) Axel, olycksfall, dags, söks, rektorsexpeditionen, tricksade, läxa, Axel,
vaccinera, slagsmål
b) x, cks, gs, ks, cc
c) elevens eget svar
7. Förslag: taxi, tax, slagsmål, boxhandskar, sax, häxa, vaccin
8. När ett ord har långt å-ljud, stavas det oftast med **å**.
När ett ord har kort å-ljud, stavas det oftast med **o**.
9. a)



10. 1. kräftor 2. mätt 3. biljett 4. adress 5. toalett 6. ekorre 7. häst 8. mest
11. elevens eget svar
12. Kila, köp, kaka, kila, chatta, chans, tjej, kela, kika
13. k, ch, tj
14. a) Förslag: tjuv, kiosk kapp, kjol, tjänare/betjänt, kyckling, kälke, tjuga, chips
b) elevens eget svar
15. a) Vågrätt: köpa, kjol, kiosk, tjäna, köra, tjata
Lodrätt: kärlek, kittla, tjur, känna, kika, chans/chansa, kött, kämpa
b) elevens eget svar
16. Kina, Chile, Tjeckien

Tre ordklasser – substantiv, adjektiv och verb

1. en tall, en sko, ett tak, en korg, en katt, ett djur, en fisk, en väska, ett träd, en gurka, ett fågelbo, ett glas
2. flera tallar, flera skor, flera tak, flera korgar, flera katter, flera djur, flera fiskar, flera väskor, flera träd, flera gurkor, flera fågelbon, flera glas
3. tallar, skor, tak, korgar, katter, djur, fiskar, väskor, träd, gurkor, fågelbon, glas
4. -ar, -r, -er, -or, -n (En del fick ingen ändelse alls.)
5. 1. X
2. 2
3. 1
4. X
5. 1
6. 1
7. 2
8. 1
9. X
10. 1
11. X
12. 2
6. a) *Förslag*: arg, glad, stark, lång, kort, trött, pigg, stor, liten, smal, tjock, randig, blommig prickig, enfärgad, hårig, böjd, krokig, trasig, mörk, ljus,
b) elevens eget svar
7. elevens eget val
8. a) *Förslag*: Den snygga, rödrandiga tapeten. Ett högt, farligt berg, Det höga, farliga berget. När hon vände sig om såg hon en stor, tjock, ful jätte som sträckte ut sina långa armar.
b) *Förslag*: snygga, rödrandiga, högt, farligt, höga, farliga, långa
9. b) *Förslag*: Elina fick ett par *snygga* örhängen på födelsedagen och en *sjal* med *vita* dödsallar. Jasmin smög in och lånade de *nya* sakerna. Hon mötte förstås Elina i den *trånga* trappan. Det första Elina såg var de *finna* örhängena. Jasmin hade knutit upp sitt *långa, mörka* hår med sjalen. Det blev en *arg, vild* diskussion om saken.
10. a) lutar, suckar, skymtar, brinner, blåser, fryser, ser, kommer, gråter, går, väntar, händer, rör, finns, anropar, startar, lyfter
b) att luta, att sucka, att skymta, att brinna, att blåsa, att frysa, att se, att komma, att gråta, att gå, att vänta, att hända, att röra, att finnas, att anropa, att starta, att lyfta
c) elevens eget svar
d) elevens eget svar
11. *hände igår*: Nicke nickade. Oscar ordnade. Petter petade. Samir simmade. Teo torkade. Ulrika undrade. Yngve ynkade sig. Åke ångrade. Östen ökade.
12. mumsade, rensade, vinkade, ändrade
13. elevens eget svar

I massmediernas värld

s. 74–82

Kommunikation

1. elevens eget svar
2. a) internet – 4
b) kommunikation – 3
c) massmedia – 2
d) information – 3

Vilka är massmedierna?

1. elevens eget svar
2. körsnär, optiker, konditor, docent, åklagare, portier
3. En löpsedel är en "affisch" med tidningens viktigaste nyhet.
Ett reportage är en längre, mer berättande artikel.
En notis är en mycket kort artikel.
- 4–5. elevens eget svar

Kolla källan

1. Källan är den plats där man har hittat informationen (en bok, en hemsida på internet t.ex.) och den/de som har skrivit den.
2. Allt som står på internet är inte sant, därför är det viktigt att ta reda på vem som skrivit och varför.
3. En åsikt är vad någon tycker om något
- 4–5. elevens eget svar

Intervjuteknik

1. elevens eget svar